

Ärendenummer
TRV 2025/59791
Motpartens ärendenummer
KN2025/01039

Dokumentdatum
2025-08-21

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig

Mottagare
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se
Diariet
GD-sekreterare
Verksgemensam styrning
Webb- och projektstöd

Svar på remiss av SOU 2025:47, Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning?

Trafikverket har beretts utrymme att lämna synpunkter på betänkandet Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? (SOU 2025:47).

Trafikverket besvarar denna remiss utifrån två huvudsakliga utgångspunkter. Det avser dels frågor som har betydelse för Trafikverkets egen verksamhet, dels frågor som har betydelse för genomförandet av den omställning av transportsystemet som nu pågår för att nå överenskomna klimatmål.

I det första avseendet ingår frågor med betydelse för Trafikverkets elförsörjning, där järnvägsdriften är dominerande. När Trafikverket i sin förvaltningsuppgift bevakar förändringar på elmarknaden utgår myndigheten främst från två perspektiv: elanvändarens rättigheter och kostnader samt vikten av att järnvägens kraftförsörjningsanläggning inte sammanblandas med det allmänna elnätet. I det andra avseendet ingår frågor som har betydelse för en tillräckligt snabb och bred omställning av transportsystemets olika delar till en ökad elektrifiering. Här har vägtrafikens elektrifiering en central del.

Som en stor elanvändare och innehavare av ett stort antal elabonnemang över hela landet välkomnar Trafikverket den analys som utredningen gjort och anser att förslagen som syftar till att stödja elmarknadens kommande utveckling är relevanta och i allt väsentligt positiva. En tillförlitlig och robust elförsörjning med ökade samarbeten mellan systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem är även positivt för pågående elektrifiering av transportsektorn.

Ärendenummer
TRV 2025/59791
Motpartens ärendenummer
KN2025/01039

Dokumentdatum
2025-08-21

Utredningen är tydlig i sin bedömning att det framöver kommer att krävas en omfattande utbyggnad av elproduktionskapacitet, elnät och lagringsmöjligheter samt förbättrade möjligheter för flexibilitet. Trafikverket är en stor elanvändare med en rikstäckande verksamhet omfattande mer än 15 000 elabonnemang och leveranskrav som innebär att väg- och järnvägssystemet ständigt ska vara tillgängligt. Utifrån det är möjligheterna begränsade att ta del av ett kommande utbud av flexibilitetstjänster. Som en konsekvens av detta bedömer Trafikverket att myndighetens kostnader för nät- och effektagifter kan komma att öka i takt med att flexibilitetstjänster införs. Sådana kostnadsökningar överförs i allt väsentligt till brukarna av Trafikverkets tjänsteutbud inom järnvägen eller belastar anslagstilldelningen för den övriga anläggningen. En sådan möjlig ökad elkostnad kan komma att påverka järnvägens konkurrenskraft relativt andra transportslag, vilket skulle kunna motverka en överflyttning av transporter till järnvägen. Trafikverket fortsätter därför att vara aktiva i dialogen med lagstiftarna kring hur utvecklingen av flexibilitetstjänster påverkar Trafikverkets kostnader.

Trafikverket ser positivt på utredningens förslag under avsnitt 4.3.2, underrubrik *Bankgarantier och förlusttäckning* och delar uppfattning med Finansinspektionens rapport från 2023 om vikten att tillföra resurser och kompetens till Finansinspektionen för att etablera kontakter med de myndigheter som har tillsyn över elmarknaden. På detta sätt kan Finansinspektionens kunskap inom området öka varpå den mer effektivt också kan stödja den fortsatta utvecklingen.

Trafikverket anser dock inte att förslaget i 4.4.1 *Statlig riskdelning kan ske på flera sätt* om att enbart stimulera den köpande sidan för prissäkring på börserna är tillräckligt. I dagsläget är det brist på säljare vid börshandel.

Långsiktiga prissäkringsavtal direkt med producenter innebär större risker och sannolikt högre priser. Trafikverket och andra offentliga verksamheter är skyldiga att följa LOU (Lagen om offentlig upphandling). Eftersom elpris är en färskvara som ändras på timbasis finns en risk att de långa leddiderna i sådana upphandlingar ger upphov till högre priser då säljarna kan behöva göra riskpåslag i offererade priser.

När det gäller betänkandets förslag under avsnitt 5. *Systemansvar* välkomnar Trafikverket förslaget om ändring av ellagen 2 kap. 16 § första stycket så att lämplighetsprövning vid tilldelning av nätkoncession delas i två delar; innehav av nätkoncession och att därtill bedriva nätverksamhet. En sådan

Ärendenummer
TRV 2025/59791
Motpartens ärendenummer
KN2025/01039

Dokumentdatum
2025-08-21

förändring kan underlätta utbyggnad och nybyggnad av kraftförsörjningssystem för järnvägen.

I Nätkoncessionsutredningen (SOU 2019:30) och i Energimarknadsinspektionens utredning Slutna distributionssystem (Ei R2022:12) beskrivs svårigheten att tillämpa ellagen på järnvägens kraftförsörjningssystem. Trafikverket har i expertgrupper och i tidigare remissvar efterfrågat en tydligare beskrivning av Trafikverkets möjlighet att bygga ut järnvägens kraftförsörjning med stöd av nätkoncession utan att bedriva nätverksamhet. I tillägg till detta vill därför Trafikverket framföra önskemål om att Trafikverkets nätkoncessioner tas upp i motivtexten till den föreslagna ändringen av 2 kap. 16 § då det ytterligare skulle kunna underlätta hantering av Trafikverkets nuvarande nätkoncessioner och kommande ansökningar.

I och med att systemansvaret följer av att bedriva nätverksamhet innebär det att Trafikverket inte enligt författningsförslaget är systemansvarig för distributionssystem för järnvägens interna elnät. Trafikverket har inga invändningar mot författningsförslaget och kommer fortsätta att bidra till att skapa en väl fungerande elmarknad, men med utgångspunkt i myndighetens uppdrag.

Beslut och samråd

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Roberto Maiorana. Föredragande har varit specialist inom elkraft Sofia Elvelind och sakkunnig inom ellagstiftning Håkan Mörtzell verksamhetsområde Underhåll, senior rådgivare Björn Hasselgren verksamhetsområde Planering samt elupphandlare Lars Johansson central funktion Ekonomi. I den slutliga handläggningen har chefen för verksamhetsområdet Underhåll Malin Holen, chefen för avdelningen Teknik och Miljö Anders Aabakken, chefen för enheten Elkraft Maarten Reijm samt Magnus Landström på Verksgemensam styrning deltagit.

Roberto Maiorana
Generaldirektör

Ärendenummer
TRV 2025/59791
Motpartens ärendenummer
KN2025/01039

Dokumentdatum
2025-08-21

Sofia Elvelind
Specialist inom elkraft

sofia.elvelind@trafikverket.se
Direkt: 010-123 91 35
Mobil: 070-007 11 60

Trafikverket
Adress: 781 89 Borlänge
Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon: 0771-921 921
trafikverket.se

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2025/59791, Motpartens ärendenummer KN2025/01039, Dokumentdatum 2025-08-21, Dokumenttyp BREV. Konfidentialitetsnivå.1 Ej känslig